

Општина Нови Кнежевац

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И
ПОВРАТНИКА ПО РЕАДМИСИЈИ
за период од 2016. до 2020. године**

Нови Кнежевац, август 2016. године

САДРЖАЈ

УВОД	2
1. Учесници у изради Локалног акционог плана.....	3
2. Учесници у процесу израде Локалног акционог плана.....	3
3. Решење о образовању Савета за миграције општине Нови Кнежевац.....	4
4. Резиме.....	5
Поглавље 1: Основни подаци о општини Нови Кнежевац.....	6
Поглавље 2: Анализа постојећег стања и закључци.....	10
Поглавље 3: Општи и специфични циљеви.....	14
Поглавље 4: Имплементација.....	15
Поглавље 5: Мониторинг и евалуација.....	16

УВОД

У овом документу под процесом *локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹, интерно расељених лица² (ИРЛ) и повратника по реадмисији³* подразумева се процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току наредне четри године.

У оквиру овог документа, под *избеглим и интерно расељеним лицима* подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица (ИРЛ) и повратника по реадмисији у општини Нови Кнежевац настао је као резултат додатних напора и низа мера локалне самоуправе и локалних актера у решавању проблема ове популације.

Стратешки оквир ЛАП-а одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај ЛАП узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника по редмисији доноси се на период од 5 година (2016-2020).

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила је своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Интерно расељене особе** су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

³ Према Споразуму о реадмисији с ЕУ, **повратник** је лице које не испуњава или више не испуњава важеће услове за улазак, боравак или настањење на територији државе чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу поднетих прима фацие доказа веродостојно претпоставити да је то лице држављанин Србије.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у општини Нови Кнежевац, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

Локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;

Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним и повратницима по реадмисији у локалној заједници;

Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих, интерно расељених и повратника по реадмисији;

Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;

Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;

Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у општини Нови Кнежевац, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са избеглицима, ИРЛ, повратницима по реадмисији, резултати састанака са локалним актерима, статистички подаци, извештаји и подаци Комесаријата за избеглице и миграције, Повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд. Процес израде Плана спроведен је у периоду мај-август 2016. год.

1. Учесници у изради Локалног акционог плана

За потребе израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији, коришћени су ресурси локалних актера, а финалну обраду и коначно усвајања ЛАП-а је предложио **Савет за миграције** општине Нови Кнежевац, који је основан Одлуком Општинског већа 05.08.2016. године.

Савет за миграције чине:

- 1- Др Радован Уверић, председник општине, председник Савета;
- 2- Нандор Ујхељи, председник Скупштине општине, заменик председника Савета;
- 3- Зоран Гајин, начелник Општинске управе општине Нови Кнежевац, члан;
- 4- Др Јован Миловановић, члан Општинског већа општине Нови Кнежевац, члан;
- 5- Ирена Петров, члан Општинског већа општине Нови Кнежевац, чланица;
- 6- Др Рената Миклош, директорица Дома здравља, чланица;
- 7- Радивој Драгичћ, директор Центра за социјални рад, члан;
- 8- Стеван Вајагић, секретар општинске организације Црвеног крста, члан;
- 9- Радивој Русинац, помоћник командира ПС Нови Кнежевац, члан.

Задатак Савета је:

- Праћење и извештавање Комесеријата за избеглице и миграције Републике Србије о миграцијама на територији општине Нови Кнежевац;
- Предлагање програма, мера и планова активности које треба предузети ради ефикасног управљања миграцијама на територији општине Нови Кнежевац;
- Обављање и других послова у области управљања миграцијама, у складу са Законом.

2. Решење о образовању Савета за миграције општине Нови Кнежевац

На основу члана 12. Закона о управљању миграцијама („Сл.гласник РС“, бр.107/12) и члана 68. Статута општине Нови Кнежевац („Сл.лист општине Нови Кнежевац“, бр. 12/08, 11/10 и 6/13), Општинско веће општине Нови Кнежевац, на седници одржаној дана 29.07.2016. године, донело је

РЕШЕЊЕ О ОБРАЗОВАЊУ САВЕТА ЗА МИГРАЦИЈЕ ОПШТИНЕ НОВИ КНЕЖЕВАЦ

I

Овим Решењем образује се Савет за миграције општине Нови Кнежевац у следећем саставу:

1. Др Радован Уверић, председник општине, председник Савета;
2. Нандор Ујхељи, председник Скупштине општине, заменик председника Савета;
3. Зоран Гајин, начелник Општинске управе општине Нови Кнежевац, члан;
4. Др Јован Миловановић, члан Општинског већа општине Нови Кнежевац, члан;
5. Ирена Петров, члан Општинског већа општине Нови Кнежевац, чланица;
6. Др Рената Миклош, директорица Дома здравља, чланица;
7. Радивој Драгић, директор Центра за социјални рад, члан;
8. Стеван Вајагић, секретар општинске организације Црвеног крста, члан;
9. Радивој Русинац, помоћник командира ПС Нови Кнежевац, члан.

II

Задатак Савета је:

- праћење и извештавање Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије о миграцијама на територији општине Нови Кнежевац;
- предлагање програма, мера и планова активности које треба предузети ради ефикасног управљања миграцијама на територији општине Нови Кнежевац;
- обавља и друге послове у области управљања миграцијама, у складу са Законом.

III

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Нови Кнежевац“.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Нови Кнежевац
Општинско веће
Број: II-06-1/4-9
Дана: 29.07.2016. године
НОВИ КНЕЖЕВАЦ

3. Резиме

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица (ИРЛ) и повратника по реадмисији у општини Нови Кнежевац, је стратешки докуменат општине Нови Кнежевац и доноси се на период од 2016. - 2020.године, а којим се утврђују **општи и специфични циљеви**, везани за решавање проблема избегличке популације, ИРЛ и повратника по реадмисији.

Општи циљеви овог документа:

1. Унапређење материјалног положаја избегличке популације и ИРЛ кроз програме стамбеног збрињавања и побољшања њиховог социјално – економског положаја, интеграцијом избеглица и побољшање услова живота ИРЛ на локалном нивоу,

2. Унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) и других угрожених група у општини Нови Кнежевац кроз мере олакшавања приступа информацијама и правима из различитих области живота.

У оквиру наведених циљева, овим ЛАП-ом утврђују се **оперативно – специфични циљеви**:

- **СЦ1:** У периоду од 2016. до 2020. године трајно решити стамбено питање незбринутих породица из групе избеглих, ИРЛ и повратника по реадмисији;
- **СЦ2:** У периоду од 2016. до краја 2018. године, откупом напуштених сеоских домаћинстава стамбено обезбедити заинтересоване породице;
- **СЦ3:** У периоду 2016. до краја 2017. године обезбедити значајнија средства за побољшање услова становања за лица која већ имају решено стамбено питање;
- **СЦ4:** У периоду од 2016. до краја 2016. године у сарадњи са Националном службом за запошљавање организовати стручна предавања и обуке у циљу преквалификације или samozапошљавања незапослених избеглица, ИРЛ и повратника по реадмисији;
- **СЦ5:** У 2017. години унапредити запошљивост лица из популације избеглице, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз оспособљавање за ангажовање хранитеља у породичном смештају;
- **СЦ6:** У 2017. години економски оснажити избегла, интерно расељена лица и повратнике по реадмисији из руралног подручја доделом пољопривредних пакета за основна и обртана средства;
- **СЦ7:** У периоду од 2016. до 2020. године што више жена годишње из популације избеглице, интерно расељених лица и повратника по реадмисији преквалификовати и оспособити кроз обуку и лиценцирање за ангажовање у пословима геронтодомаћица; и
- **СЦ8:** У периоду од 2016 до 2020. године економски оснажити што више жена из популације избеглица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз рад социјалних предузећа;

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица има предвиђене аранжмане за имплементацију који обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење.

За реализацију ЛАП-ом утврђених задатака-циљева током периода имплементације неопходна су одређена финансијска средства у која ће бити обезбеђена делом из буџета

општине, а делом из других извора финансирања, републичких, страних и домаћих донаторских средстава.

ПОГЛАВЉЕ 1.

OSNOVNI PODACI O OPŠTINI NOVI KNEŽEVAC

1.1 Административни и географски положај

Општина Нови Кнежевац захвата крајњи североисточни део Републике Србије и Аутономне Покрајине Војводине и најсевернији део Баната. Туристичко географски положај Баната је повољан, јер представља северо-источни део Војводине, који се налази између река Тиса, Дунав и Мориша а на истоку до реке Тамиша и Черне. Два прелаза на Дунаву и пет на реци Тиси, чине везе којима је Банат повезан са осталим деловима наше земље. Једино је према Срему Банат остао затворен а један од разлога је да на Банатској страни не постоји ни једно веће насеље на Дунаву.

Положај Баната у односу на суседне земље је повољан. Од водених путева Дунав и Тиса имају већи значај у остваривању веза са осталим деловима наше земље и другим земљама Европе. Везе Северног Баната посебно општине Нови Кнежевац са Мађарском и Румунијом су изузетно развијене.

Слика 1. Мапа граница општине Нови Кнежевац

Подручје општине Нови Кнежевац обухвата следећа насељена места: **Нови Кнежевац, Ђала, Српски Крстур, Банатско Аранђелово, Мајдан- Рабе, Подлокањ, Филић и Сигет.**

Површина општине је 305 km². Северну границу у дужини од 21,2 km, чини део државне границе према Мађарској, дужином од 23,4 km се према југу граничи са општином Чока, према истоку, дужином од 14,9 km, излази на државну границу према Румунији, а западна граница је природна и њу чини део тока реке Тисе у дужини од 28,3 km са општином Кањижа. Број становника у 9 насељених места општине Нови Кнежевац је 12.975 (попис 2011. год.). Подручје новокнежевачке општине, са просечном надморском висином од око 80 m, захвата највећу депресију Панонске низије. Лесни плато је зато острвастог карактера, испресецан алувијалним равнима дуж сливова са заосталим барама, ритовима и рукавцима њихових меандара. Као облик рељефа, ту су и мања лесно-пешчана еолска узвишења у виду греда и хумки. Такав рељеф је пресудно утицао за избор места за становање.

1.2 Организациона структура СО Нови Кнежевац

Слика 2. Организациона структура СО Нови Кнежевац

1.3 Општи подаци о становништву

Укупан број становника општине Нови Кнежевац, по попису из 2011. године износи 11.269, што је у односу на 2002. год. пад од 1.706 становника, односно 13%, што је више у поређењу са просеком на нивоу севернобанатске области (7,62%), а нарочито у поређењу са нивоом АП Војводине (4,87%) и просеком на нивоу Републике Србије (3,52%). Овај податак указује на забрињавајућу чињеницу о депопулацији општине.

Табела 1: Број становника према попису из 2002. И 2011. године на територији општине Нови Кнежевац по насељеним местима

Насеље	Година пописа	Година пописа		
	2002.	2011.	%	Смањење у %
Укупно становника Општине	12.975	11.269	87%	13%
Банатско Аранђелово	1.718	1.398	81,37%	18,63%
Ђала	1004	796	79,28%	20,72%
Мајдан	292	210	71,91%	28,09%
Нови Кнежевац	7.581	6.960	91,81%	8,19%
Подлокањ	217	144	66,36%	33,64%
Рабе	135	106	78,52%	21,48%
Сигет	247	198	80,16%	19,84%
Српски Крстур	1.620	1.321	81,55%	18,45%
Филић	161	136	84,47%	15,53%

Извор: РЗС

Табела 2: Структура становништва према етничкој или националној припадности попис 2011. године

Национална припадност	Број становника 2002. год	Број становника 2002. год у %	Број становника 2011. год	Број становника 2011. год (у %)
Срби	7.725	60,0%	6.445	57,0%
Мађари	3.864	30,0%	3.217	29,0%
Роми	655	4,7%	923	8,0%
Остали	731	5,3%	684	6,0%
Укупно:	12.975	100%	11.269	100,0%

Извор: РЗС

Према попису из 2011. године, од укупног броја становника општине, Срби чине око 57 %, Мађари око 29 %, Роми око 8%, док су остале националне припадности заступљене у мањем проценту.

Просечна старост становника у општини Нови Кнежевац, према подацима за 2011. год. идентична је са нивоом за севернобанатску област (42,6 год., од тога мушкарци 40,6 а жене 44,5), али је виша у односу на републички ниво (42,2 год.), а значајно виша у односу на ниво покрајине (41,8 год.). Удео популације преко 65 година је на сличном нивоу од 2002. године и на попису 2011. год. се кретао око 17%.

1.4 Економски развој и анализа тржишта радне снаге

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. год., општина Нови Кнежевац спада у другу групу, коју чини 34 јединице локалне самоуправе на чијој територији се остварује БДП у распону 80-100% републичког просека.

Тржиште рада Републике Србије снажно је погођено негативним ефектима светске економске кризе која је свој ефекат на Србију, а самим тим и на општину Нови Кнежевац, почела да показује након 2010. год. Према званичним евиденцијама види се благи раст броја запослених на територији Општине и ниво просечних зарада, међутим у пракси се уочава смањен ниво зарада и велики број лица која су се одселила из општине.

Табела 3: Однос броја запослених и незапослених и просечна нето зарада у Општини

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Број запослених	1.808	2.030	2.088	2.083	Н.д.
Број незапослених	1.126	1.133	1.035	1.120	1.001
Просечна нето зарада (у РСД)	32.074	35.744	37.051	37.918	38.985

Извор: АПР

Напомена: Последње ажурно стање се односи на период 01.01.-30.06.2015. год

Табела 4: Квалификациона структура незапосленог становништва у Општини

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Неквалификовани	528	519	464	534	497
Нижа стручна спрема и полуквалификовани	48	34	39	41	41
Квалификовани	244	253	229	258	219
Средња стручна спрема	234	242	231	223	186
Висококвалификовани	3	-	1	1	0
Виша стручна спрема	34	44	34	16	13
Висока стручна спрема	35	41	37	47	45
Укупно:	1.126	1.133	1.035	1.120	1.001

Извор: АПР

Напомена: Последње ажурно стање се односи на период 01.01.-30.06.2015. год

Узимајући у обзир стручну спрему незапослених лица, евидентно је да сви грађани без обзира на профил тешко долазе до запослења. Број лица која су неквалификована је сигурно и већи али они нису обухваћени евиденцијом НСЗ (рад на црно претежно у пољопривреди и грађевини током сезона). Лица која поседују одређене вештине и стручне квалификације рекло би се да брже долазе до могућности за запослење, али у пракси то није случај. Повећавањем старосне границе и обавезног радног стажа као услова за одлазак у пензију сваке године се смањује могућност да млађи замене старији кадар, те су приморани да свој први посао и радно искуство потраже у већој средини или иностранству. Томе доприноси и устаљена навика послодаваца да пензионисани кадар ангажује на основу разних уговора о раду, делу или слично.

Кретање броја привредних субјеката у општини Нови Кнежевац може се представити посредством следеће две табеле дате у наставку.

Табела 5: Број привредних друштава у Општини

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Активних	72	68	70	69	73
Новооснованих	4	4	5	2	4
Брисаних/угашених	9	8	3	3	0

Извор: АПР и локална пореска управа

Напомена: Последње ажурно стање се односи на период 01.01.-30.06.2015. год.

Табела 6: Број предузетника у Општини

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Активних	201	187	188	194	185
Новооснованих	41	24	44	30	33
Брисаних/угашених	52	38	43	24	42

Извор: АПР и локална пореска управа

Напомена: Последње ажурно стање се односи на период 01.01.-30.06.2015. год.

Број предузетника на територији општине Нови Кнежевац се константно смањује. За четири године посматрајући период од 2011-2015. год. тај број се смањио са 201 на 185 односно 7,96%. И поред регистрација нових предузетника већи је број оних који престају са обављањем делатности. Разлози за то могу се наћи у свим елементима економске кризе целе државе и шире, а такво стање се нажалост пренело и на привреду општине Нови Кнежевац.

ПОГЛАВЉЕ 2.

2.1 АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И ЗАКЉУЧЦИ

Нестабилност балканског подручја је нешто што карактерише овај простор југоисточне Европе кроз векова. Разни походи освајача кроз историју, болести, економске кризе и немили догађаји 90-их година прошлог века приморавали су становништво да често мигрира. Општина Нови Кнежевац као једна од развијенијих у периоду пре ратних дешавања у Хрватској и БиХ понудила је уточиште бројним прогнаним и избеглим породицама са тог подручја. Лица која су дошла у том времену после евидентирања и одређеног периода су распоређена по целој територији општине Нови Кнежевац. Већина месних заједница је пружила смештај избеглим и интерно расељеним лицима, а у насељу Српски Крстур је изграђено и избегличко насеље за већи број породица.

Бомбардовање СР Југославије 1999. године и касније једнострано проглашење независности Косова доноси нови прилив избеглих са тог подручја. Велики број ових лица се уклопио у нову средину и обезбедио какву-такву егзистенцију, али је такође велик број оних који до дана данашњег немају решено стамбено питање, а често чак ни статус тј. нису се определили за држављанство једне државе како не би изгубили права код друге државе.

После 2008. године и почетка светске економске кризе приметна је појава одласка становништва у иностранство. Одређена лица одлазе тамо тражећи азил, док други користе могућност двојног држављанства (Р. Србије и Р. Мађарске) како би легално изашли на тржиште рада Европске Уније. Најчешће тражиоци азила бивају одбијени те их ЕУ путем реадмисије враћа у матичну државу где та лица бивају изложена тешкој ситуацији због најчешће немогућности запослења, нерешеног стамбеног питања и немотивисаности за интеграцију у друштво.

Анализа контекста и радног окружења је обухватила:

- Преглед докумената релевантних за питања избеглица и ИРЛ и повратника по реадмисији,
- Анализу стања (SWOT),
- Анализу заинтересованих страна и
- Анализу проблема.

Преглед документације о радном окружењу обухватио је неколико кључних националних стратешких докуманата релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица, ИРЛ и повратника по реадмисији у Републици Србији, стратешка документа општине Нови Кнежевац и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у општини.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији су:

- Закон о управљању миграцијама – новембар 2012
- Закон о изменама и допунама Закона о избеглицама – мај 2010
- Закон о избеглицама (1992)
- Уредба о збрињавању избеглица
- Закон о азилу
- Стратегија о управљању миграцијама
- Национална стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период 2011 до 2014. године
- Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији
- Стратегија супротстављања илегалним миграцијама у Републици Србији 2009 – 2014. године
- Стратегија за смањење сиромаштва у Србији (2003)

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама⁴ Закон о изменама и допунама Закона о избеглицама, усвојен маја 2010 године и Закон о управљању миграцијама – новембар 2012. С обзиром на уочену потребу да Закон о избеглицама боље прати актуелне потребе и питања избеглица и миграната, усвојен је Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, као и низ других закона, уредба и стратегија које регулишу статус мигрантских група у најширем смислу.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и лица повратника по реадмисији, у општини Нови Кнежевац до сада нису постојала.

⁴ „Службени гласник РС“, бр. 18/92; „Службени лист СРЈ“, бр. 42/2002; „Службени гласник РС“, бр. 45/2002

Најважнији закључци овог прегледа документа и активности су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица за период 2011 до 2014. године дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица, као и повратника по реадмисији, којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Анализа стања у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији, извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу. Анализа је обављена коришћењем **SWOT** технике:

У Н У Т Р А Ш Њ И	<u>СНАГЕ</u> • Политичка воља • Распоживи људски ресурси – стручност и искуство у партнерским пројектима • Међусекторска сарадња је ово искуство и добра је • ЛАП је као циљани стратешки документ • Добар буџет из кога се могу усмерити средства	<u>СЛАБОСТИ</u> • Дуга и сложена процедура на локалном нивоу и приступ пројектима • Недовољан капацитет у броју извршилаца на локалном нивоу који се баве питањима избеглица, ИРЛ и повратника по реадмисији • Неумреженост и немотивисаност институција и невладиних организација • Недостатак партнерства НВО и ЛС • Неактивност избегличких удружења • Недовољна сарадња са НСЗ • Ниска корпоративна одговорност пословног сектора
	<u>МОГУЋНОСТИ</u> • Међугранична сарадња и пројекти преко којих се може доћи до средстава • Национална стратегија • Нови Законски оквири	<u>ПРЕТЊЕ</u> • Спора имплементација националних Стратегија • Непостојање инфраструктуре за имплементацију појединих елемената националних стратегија • Непостојање стратешких докумената на нивоу ЛС у области социјале политике

Табела 7: SWOT анализа

Најважнији закључци ове анализе су :

- Локална власт је отворена да заједно са осталим актерима ради на унапређењу положаја избеглица, ИРЛ и повратника по реадмисији, али има лимитирана средстава, а са друге старане још увек постоји недовољна мотивисаност и активност институција и невладиних организација на овом пољу. Област самоорганизовања избеглица, ИРЛ и повратника по реадмисији је такође недовољно, односно скоро никако развијена.
- Недовољно се користе стручни људски капацитети и недовољно искоришћавају могућности да се средства прибаве изван локалне средине. То је уско повезано са недостатком праксе успостављања партнерства између јавног и невалдиног сектора.
- Пословни сектор је врло мало и незнатно укључен у решавање проблема локалне заједнице у целини, а самим тим и популације избеглица и ИРЛ и повратника по реадмисији.

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у општини Нови Кнежевац:

- Општинска управа општине Нови Кнежевац,
- Дом здравља Нови Кнежевац,
- Центар за социјални рад са домским одељењем Нови Кнежевац,
- Црвени крст Нови Кнежевац,
- Национална служба за запошљавање - филијала Нови Кнежевац,
- Образове установе,
- ПС Нови Кнежевац и
- НВО сектор.

Анализа проблема избеглих и интерно расељених лица је показала да су њихови главни проблеми следећи:

- Нерешено стамбено питање је кључни проблем избеглих и ИРЛ на подручју општине Нови Кнежевац, а додатно га оптерећује статус имовине у земљи порекла (нарочито у Хрватској) који још увек није решен. Лица са подручја Босне и Херцеговине успела су да остваре своје станарско право и поврате имовину али уколико није у питању приватна, која је махом уништена. Лица са подручја Хрватске нису успела да поврате своје станарско право, а приватна имовина је углавном уништена или са великим степеном оштећења. Њихово учешће у процесу обнове своје приватне имовине на подручју Хрватске било је веома мало, с обзиром да су услови тих програма били у супротности са њиховим опредељењима (одрицање од избегличког статуса и трајни повратак у Хрватску);
- Висок степен незапослености избеглих и ИРЛ у локалној заједници који нису били обухваћени до сада ни једним пројектом Националне службе за запошљавање за преквалификацију, самозапошљавање;
- Висок степен сиромаштва међу избеглим и ИРЛ је логична последица околности под којима живе (недостатак материјалних средстава, трошкови везани за закуп стана, школовање деце и сл.);

- Недовољни и неодговарајући социјално материјални подстицаји за интеграцију избеглих и ИРЛ услед недостатка адекватних програма, као и још увек присутних утицаја рата -посттрауматски ратни синдром, затвореност у тзв. неформалне групе (дружење са мештанима из истог села, регије из земље из које су избегли);
- Пасивност избеглих и ИРЛ која се огледа пре свега у недовољној активности избеглица и ИРЛ у циљу побољшања сопственог положаја;
- Непоседовање потребних личних докумената код ИРЛ из претходног места пребивалишта услед измештених или уништених матичних књига, неустављене системске сарадње са надлежним институцијама;
- Недовољна доступност здравствених услуга поготово лицима која нису остварила избеглички статус, или им исти није потврђен приликом регистрације избеглица 2004/05;
- Честе миграције ове популације без евидентирања у бази података.

ПОГЛАВЉЕ 3.

3.1 ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица (ИРЛ) и повратника по реадмисији у општини Нови Кнежевац, је стратешки докуменат општине Нови Кнежевац и доноси се на период од 2016. - 2020.године, а којим се утврђују **општи и специфични циљеви**, везани за решавање проблема избегличке популације и ИРЛ.

Општи циљеви овог документа:

1. Унапређење материјалног положаја избегличке популације и ИРЛ кроз програме стамбеног збрињавања и побољшања њиховог социјално – економског положаја, интеграцијом избеглица и побољшање услова живота ИРЛ на локалном нивоу,

2. Унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) и других угрожених група у општини Нови Кнежевац кроз мере олакшавања приступа информацијама и правима из различитих области живота

У оквиру наведених циљева, овим ЛАП-ом утврђују се **оперативно – специфични циљеви**:

- **СЦ1:** У периоду од 2016. до 2020. године трајно решити стамбено питање незбринутих породица из групе избеглих, ИРЛ и повратника по реадмисији;
- **СЦ2:** У периоду од 2016. до краја 2018. године, откупом напуштених сеоских домаћинстава стамбено обезбедити заинтересоване породице;
- **СЦ3:** У периоду 2016. до краја 2017. године обезбедити значајнија средства за побољшање услова становања за лица која већ имају решено стамбено питање;
- **СЦ4:** У периоду од 2016. до краја 2016. године у сарадњи са Националном службом за запошљавање организовати стручна предавања и обуке у циљу преквалификације или самозапошљавања незапослених избеглица, ИРЛ и повратника по реадмисији;
- **СЦ5:** У 2017. години унапредити запошљивост лица из популације избеглице, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз оспособљавање за ангажовање хранитеља у породичном смештају;

- **СЦ6:** У 2017. години економски оснажити избегла, интерно расељена лица и повратнике по реадмисији из руралног подручја доделом пољопривредних пакета за основна и обртана средства;
- **СЦ7:** У периоду од 2016. до 2020. године што више жена годишње из популације избеглице, интерно расељених лица и повратника по реадмисији преквалификовати и оспособити кроз обуку и лиценцирање за ангажовање у пословима геронтодомаћица; и
- **СЦ8:** У периоду од 2016 до 2020. године економски оснажити што више жена из популације избеглица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз рад социјалних предузећа;

ПОГЛАВЉЕ 4.

4.1 ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица има предвиђене аранжмане за имплементацију који обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење.

У оквиру локалних структура разликују се:

- а) Структуре за управљање процесом примене ЛАП**
- б) Структуре које су оперативне и примењују ЛАП**

Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а, након његовог усвајања представљаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења који је учествовао у његовој изради. Овај Савет ће, као део свог будућег рада, направити План управљања примене ЛАП-ом. Савет за миграције као управљачка структура има следеће задатке:

- Одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног акционог плана;
- Именује локалне тимове за
- управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног акционог плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих, ИРЛ и повратника по реадмисији у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног акционог плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног акционог плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи

Оперативне структуре за примену овог ЛАП-а чиниће институције, организације и тимови формиран у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу ЛАП-а. У складу са ЛАП-ом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документа-цију и припремати периодичне извештаје и информације о раду. Извештај и информације ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада као и информисање јавности.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним акционим планом;
- Редовно достављање извештаја председнику Савета за управљање миграцијама и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног акционог плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног акционог плана;
- Унапређење процеса примене Локалног акционог плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног акционог плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2016 год. припремаће Савет за миграције уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати надлежни орган локалне самоуправе.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног акционог плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

За реализацију ЛАП-ом утврђених задатака-циљева током периода имплементације неопходна су одређена финансијска средства у која ће бити обезбеђена делом из општинског буџета, а делом из других извора финансирања, републичких, страних и домаћих донаторских средстава.

ПОГЛАВЉЕ 5.

5.1 МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Циљ праћења и оцено успешности (мониторинга и евалуације) ЛАП је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2016-2020.године. Евалуација (као анализа података и доношење оцено о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини Општине. Финална евалуација обавиће се на крају 2020 године.

Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:

- Број нових услуга - локалних мера / програма за избегла, ИРЛ и повратнике по реадмисији;
- Обухват избеглих, ИРЛ и повратника по реадмисији новим услугама и мерама;
- Структура корисника/ца услуга и мера / програма;
- Ниво укључености различитих актера у пружање услуга избеглим, ИРЛ и повратницима по реадмисији у локалној заједници;
- Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, ИРЛ и повратницима по реадмисији;
- Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, ИРЛ и повратницима по реадмисији (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), извештавање и др.

Савет за миграције ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Тим за М и Е чине представници/це -стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих, ИРЛ и повратницима по реадмисији, као и представници/це корисничких група овог Локалног акционог плана. Савет за миграције ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног акционог плана.